

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

91087/09

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2008

Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

Obr. 18: Ladná. Tzv. durynská klešťovitá spona, detail hlavice. Abb. 18: So-called forcipate fibulae of "Thuringian type".

Obr. 19: Ladná. Jednodílná spona s dlouhým obdélným zachycovačem a tordovaným lučíkem. Abb. 19: Ladná. Tendril brooch (looks like brooch Prag type).

Macháček, J., Klanicová, E. 1997: Die Gräber aus der Völkerwanderungszeit in Břeclav-Libivá. In: J. Tejral, H. Friesinger, M. Kazanski (eds.): *Neue Beiträge zur Erforschung der Spätantike im mittleren Donauraum. Spisy archeologického ústavu AV ČR Brno 8*, Brno, 57–65.

Pieta, K., Ruttkay, M. 1997: Germanische Siedlung aus dem 4. und 5. Jh. in Nitra–Párovské Háje und Probleme der Siedlungskontinuität. In: J. Tejral, H. Friesinger, M. Kazanski (eds.): *Neue Beiträge zur Erforschung der Spätantike im mittleren Donauraum. Spisy archeologického ústavu AV ČR Brno 8*, Brno, 145–163.

Schulze-Dörrlamm, M. 1986: Romanisch oder germanisch? Untersuchungen zu den Armbrust- und Bügelknopffibeln des 5. und 6. Jahrhunderts n. Chr. aus den Gebieten westlich des Rheins und südlich der Donau. *Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums Mainz 33*, 593–720.

Szameit, E. 1997: Ein Völkerwanderungszeitliches Werkzeugdepot mit Kleinfunden aus Niederösterreich. Ein Vorbericht. In: J. Tejral, H. Friesinger, M. Kazanski (eds.): *Neue Beiträge zur Erforschung der Spätantike im mittleren Donauraum. Spisy archeologického ústavu AV ČR Brno 8*, Brno, 233–257.

Tejral, J. 1982: Morava na sklonku antiky. Praha.

Tejral, J. 2002: Beiträge zur Chronologie des langobardischen Fundstoffes nördlich der mittleren Donau, In: J. Tejral (ed.): *Probleme der frühen Merowingerzeit im Mitteldonauraum. Spisy archeologického ústavu AV ČR Brno 19*, Brno, 313–358.

Resumé

Ladná (district of Břeclav), „Písečné jochy and unspecified site“. Great Migration Period. Settlement. Surface research. Two brooches were found in the vicinity of Ladná village (fig. 16–19). So-called forcipate fibulae of "Thuringian type" belong to period from the end of 5th century to the beginning of 6th century, tendril brooch (look like brooch Prag type) to the second third of 5th century.

MODRÁ (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

„Hrubý díl“. Doba římská. Sídliště. Ojedinelý nález.

V květnu roku 2007 byl při výsadbě ovocných stromků v areálu archeoskanzenu v blízkosti rekonstruované studny (SZ směrem od ní) objeven v hloubce 30 cm kostěný hřeben s omegovitou rukojetí (obr. 20). Hřeben můžeme díky analogiím, např. z Havřic a ze Zlechova (Zeman 2001, obr. 6:8, 17–18), datovat do přelomu 4. a 5. století. V místě nálezu byla prozkoumána sonda o rozměrech 200 × 200 cm, která nepotvrdila existenci objektu z doby římské.

Obr. 20: Modrá. Kostěný hřeben z doby římské, foto L. Chvalkovský. Abb. 20: Modrá. Beinkamm aus der römischen Kaiserzeit, Foto L. Chvalkovský.

Vzhledem k již dříve publikovanému nálezu téměř identického hřebene (Vaškových 2006, 165) lze předpokládat, že pochází ze sídliště z mladší doby římské, které bylo v areálu archeoskanzenu objeveno v roce 2003 (Vaškových 2004; Zeman 2005).

Miroslav Vaškových

Literatura

- Vaškových, M. 2004: Modrá (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 45, Brno, 184.
- Vaškových, M. 2006: Modrá (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 47, Brno, 165.
- Zeman, T. 2001: Germánská kostěná a parohová industrie doby římské ve středoevropském barbariku. *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, řada M* 6, Brno, 107–147.
- Zeman, T. 2005: Izolovaný germánský objekt na polykulturním sídlišti v Modré. *Slovácko 2004/XLVI*, Uherské Hradiště, 183–191.

Resumé

Modrá (Bez. Uherské Hradiště), „Hrubý díl“. Jüngere Römische Kaiserzeit. Siedlung. Einzelfund.

MOHELNO (OKR. TŘEBÍČ)

Vodní nádrž „Kočičák“. Mladší až pozdní doba římská. Sídliště. Záchranný výzkum.

V jižní části plochy budoucí vodní nádrže „Kočičák“ (viz kapitola Paleolit) se na levém břehu Skřipinského potoka nacházelo zajímavé sídliště z doby římské. Dva zjištěné objekty (C a E) představovaly příkopovité útvary – s největší pravděpodobností se jedná o pravěké erozní rýhy, vyplněné později odpadem z germánské osady. V objektu C se objevovaly početné zlomky keramických nádob, zhotovených volně v ruce bez použití hrnčářského kruhu. Z keramických tvarů dominovaly bikónické hrnce s nehtovitě promačkávaným okrajem a kónické mísy. Jednotlivě se objevily střepy šedé, na kruhu točené keramiky „jiřfkovického typu“ zdobené vlnicemi a římsko-provinciální keramikou (terra sigillata, mortarium, cihlově zbarvená keramika). Velice hojná byla mazanice a kosti domácích i lovených zvířat. Kostěnou a parohovou industrii zastupují polotovary vyřezané z jeleních parohů, kostěné šídlo a závěsek. Zajímavostí byl vyšší počet železných i bronzových nálezů. Bronzová–železná ostruha, železný nožík, zlomek bronzové spony, bronzová mince císaře Valenta ražená v letech 367–375 n. l. v Sicii (Militký, Vokáč v tisku) atd. Germánské sídliště patří do období 2. poloviny 3.–přelomu 4. a 5. století a bylo založeno na samotné periférii tehdejší sídelní oblasti.

Milan Vokáč

Literatura

- Militký, J., Vokáč, M., v tisku: Nález římské mince v objektu z pozdní doby římské z Mohelna (okr. Třebíč). *Numismatický sborník*, v tisku.

Resumé

Mohelno (Bez. Třebíč), der Stausee „Kočičák“. Römische Kaiserzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLDŘIŠOV (OKR. OPAVA)

„Na plšťské cestě“. Starší doba římská. Sídliště. Záchranný výzkum.

Naleziště se nachází na západním okraji obce Oldřišov, v trati „Na plšťské cestě“, na pozemcích s parcelním číslem 291/16 a 291/17. Oldřišov je vzdálen cca 7 km severovýchodně od Opavy, polská hranice je cca 2 km severozápadně od obce. Základní poloha lokality je zachycena na ZM 1:10000, mapový list č. 15–32–10, v okruhu bodů 135:109, 138:107 mm od Z:J s. č.

Existence archeologické lokality v trati „Na plšťské cestě“ je známa od roku 2006, kdy zde v souvislosti s přípravou komunikace a inženýrských sítí pro zástavbu 32 rodinných domů bylo zjištěno a částečně prozkoumáno sídliště przeworské kultury z období starší doby římské a také byly získány nálezy související se středověkým a novověkým osídlením (Krasnokutská 2007, 398; Krasnokutská, Zezula 2007, 488).

Na jaře a v létě 2007 byly v tomto prostoru realizovány záchranné archeologické výzkumy v souvislosti s výstavbou prvních dvou rodinných domů (č. akce NPÚ 10/07; p. Ulitzka a č. akce NPÚ 41/07; p. Jankov a p. Rafajová). Na skrytých plochách obou rodinných domů bylo zjištěno a prozkoumáno několik zahlobených sídlištních objektů (zásobní a běžné sídlištní jámy) a kúlových jam. Některé z nich náležely kultuře przeworské z období starší doby římské.

Jindřich Hlas, Tereza Krasnokutská

Literatura

- Krasnokutská, T. 2007: Oldřišov (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 48, 398.
- Krasnokutská, T., Zezula, M. 2007: Oldřišov (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 48, 488.

Resumé

Oldřišov (Bez. Opava), „Na plšťské cestě“. Ältere Römische Kaiserzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. KYLEŠOVICE, OKR. OPAVA)

„Na stanech“. Mladší doba římská. Sídliště. Záchranný výzkum. Uložení: AÚ AV ČR Brno.

Podnětem pro výzkum na parcele 2724, situované v prostoru polní trati „Na stanech“, bylo zahájení stavby komunikace a inženýrských sítí pro plánovanou výstavbu 57 rodinných domů. Výzkum probíhal v období od května do srpna roku 2007. Zkoumaná lokalita se rozkládá severozápadně od historického jádra obce. Zmíněná poloha je dnes ohraničena na severu železniční tratí Opava-Svobodné Heřmanice, na západě bývalou rybníční hrází (ulice „Na horní hrázi“), na jihu polní cestou vybíhající z ulice Budišovské a na východě zástavbou sdruženou kolem ulic Budišovská, Písecká a U zastávky (S-JTSK souřadnice polygonu, v němž se nalézá zkoumaná poloha: 496715.48 1089398.28 256.43; 496689.83 1089554.27